

SZENTES és VIDÉKE

POLITIKAI LAP

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen **vasárnap** és **csütörtökön**.
Előfizetési ár:
Negyedévre 2 korona 50 fillér. Félévre 3 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Görög-udvar,
hová a kéniratok címzendők

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt áron számít fel.

Az új ipartörvény.

Irta: Szabó Gyula.

Az új ipartörvénytervezet, ellenében az 1884. évi XVII. t. c. 162. §-ával, elismeri a kedvezőbb munkafeltételek megállapítására vonatkozó összebeszélések és megállapodások jogát, a munkabeszüntetések és munkákizárások alkalmazását azonban bizonyos vállalatoknál, (közvilágítási, vágóhídi, hajózási. stb. üzemeknél) súlyos következmények terhe alatt tiltja és számos korlátot teremt más üzemeknél is a sztrájkokkal és kizárásokkal szemben. A vizsgálódások elmergesedését kötelező békéltetési eljárás rendszerítésével kívánja megelőzni és e végből békéltető bíróságokat, bizonyos esetek elbírálására döntő bíróságokat létesít. A szervezkedési és egyesülési szabadságot mindkét fél részére biztosítja, azonban a sztrájkok és kizárások elhatárolását lényeges alaki kötelekhez köti, a megtévesztésekkel és erőszakoskodással való bűjtogatást ellenben súlyos büntetés alá vonja. Védi az egyéni elhatározás, valamint a munka szabadságát és e mellett a szabályszerű, együttes elhatározásból eredő megállapodások érvényesülését is előmozdítja azzal, hogy senkit kizárni, vagy bojkottálni nem enged azért, mert valamely törvényesen alakult szervezet tagja, vagy azért, mert valamely szabályszerű és törvényvel nem ellenkező megállapodáshoz hozzájárult és ennek érvényesülésére törekedik.

Megállapítja a kollektív munkaegyezmények érvényességét és ezt védi minden vonalon.

Ez intézkedések kétségtelenül nagyban hozzá fognak járulni ahhoz, hogy a munkaszerződésekből folyó jogviták nagy része békésen intéződjék el, mielőtt a sztrájkok és kizárások sok anyagi kárt okozó fegyverként igénybe az érdekelték.

E törvénytervezet intézkedéseinek véleményezésénél mindamellett sok vitára fog alkalmat adni az, hogy a kötelező békéltetési eljárásnak, sőt magának a döntő bíróság respektálása is a felek tetszésétől való függővé és büntető szankciója nincs azon eseteknek, midőn egyik fél a másik félnek súlyos károsításával szegi meg a szerződést és a kártérítési kötelezettségét teljesíteni nem tudja. Kivéve néhány esetet, nincs szankciója annak sem, ha valamely fél a munkabeszün-

tatást vagy kizárást oly esetben alkalmazza, midőn ez különben tilos volna, vagy amidőn a kötelező békéltetési eljárást igénybe nem veszi, az ennek eredményeül hozott ítéletet nem respektálja, vagy amikor tiltott megállapodásokat vagy egyezményeket létesít. Az ily esetek ellen való védekezés a két fél szervezeteinek egymás között kötött szerződésére van bízva és biztosítékot csak a kölcsönösen kiköthető anyagi felelősségben lehet teremteni, ha egyáltalán van ennek valami értéke. A tilalmak leginkább arra jók, hogy a kollektív szerződések föltételei között helyet nem foglalhatnak.

Hogy azonban legalább erkölcsi leg és némiképp anyagi érdekek érintésével is hassanak az intézkedések az érdekeltre, a tervezet különböző joghátrányokat állapít meg azon fél ellen, aki a kötelező békéltetési eljárást kötelessége ellenére igénybe nem veszi.

Ezek szerint a munkaadók pl. bizonyos, megjelölt esetekben elvesztik szerződési kötelezettségeik elmulasztása, vagy késedelme esetén a sztrájkra, mint vis majorra való hivatkozás jogát, ha a békéltetési eljárás igénybevételére vonatkozó ajánlatot visszautasítják, vagy ha a munkákizárás vagy sztrájk idején maguk ezt nem kéri, midőn erre kötelesek volnának. Elvesztik a munkások szerződésességére alapítható követelési jogukat. A munkaközvetítő intézetek munkaközvetítését sem vehetik igénybe, egyesületeik részéről segélyt és támogatást nem nyerhetnek.

Viszont a munkások is ugyanezen joghátrányokat szenvedik, ha a békéltetési eljárás mellőzése körül őket terheli a mulasztás.

Ez intézkedések kétségtelenül jelentős biztosítékok annak, hogy a munkaszerződésekből folyó jogviták jó része munkabeszüntetéseknek és kizárásoknak mindkét félre káros kitérése előtt békéltetési tárgyalás alapját fogják képezni, azonban az erre kényszerítő eszközök sokkal súlyosabban nehezdenek a munkaadókra mint a munkásokra.

A törvénytervezet ugyan látszólag az egyenlő elbánás elvét viszi keresztül minden intézkedésében, ámde ott van a nagy különbség, hogy amíg a kötelezettségek teljesítése tekintetében a munkaadóknál legfőbb esetben meg van a garancia, ugyanez a munkásoknál sokszor hiányzik. A mun-

kásoknál pl., a reá szerződésesség esetén háruló kártérítés a legtöbb esetben alig hajtható be és így e kötelezettség reá nézve nem nagy teher. Teljesítési mulasztásból sem fog érezni semmi terhet, mert kötelezettségei harmadik személyekkel szemben nincsenek. Munkaalalmat is könnyebben szerezhet közvetítő nélkül, mint a munkaadó. A 702. és 703. §-ok szerint kiszabható 1000, illetve 5000 koronáig terjedő bírság, illeve kötbér sem teszteljezi a munkást oly mértékben, mint a munkaadót.

Az előírt kötelezettségek tehát szembevetünben súlyosabban nehezdenek a munkaadókra, mint a munkásokra, mely utóbbiak a tervezet I-ső részének, a munkaviszony szabályozását érintő fejezeteiben is sok egyoldalú előnyhöz jutottak. Ezeknek ellenértékül joggal várható volna az önálló ipari érdekeltég, hogy az ipari üzem békés fejlődését hatályosabban fogja megvédeni az új ipartörvény azon kinövésekkel szemben, mikkel a munkások eddigi mozgalmi jártak, mert bár tilalom van bőven a tervezetben arra vonatkozólag, hogy bizonyos esetekben nem lehet helye a sztrájknak, ezeknek azonban vagy éppen semmi szankciójuk nincs, vagy ha van is ez alig érvényesíthető.

Hiszen érthető a védelem, melyben az államnak a gazdasági és megélhetési küzdelemben gyöngébbnek mutatókozó osztályt részesítenie kell, ámde ennek oly feltűnően mások rovására menni, mint ahogy a tervezetből kivehető, — nem volna szabad különösen a mai viszonyaink között, amikor az ipari termelésünk korántsem azonosítható általánosságban a nagy tőke hasznos vállalkozásának kiemeltet talán kevésbé igénylő forgalmával. A legutóbbi statisztikai főlvételek szerint ugyanis a Magyarbirodalom 469,559 ipari vállalatok közül 20 segédszemeszetnél többet foglalkoztató vállalata csak 2261 volt, a többi, vagyis az összességnek 99.52 százaléka kisipari üzemekre esik és kisiparunk foglalkoztatja az 592,306-ot számoló munkás összlétszám 61 százalékát; a gyáripar pedig a 39 százalékát.

Ipari termelésünkben tehát úgy az önálló nagy tömegének existenciális érdekeit, mint a munkásfoglalkoztatás mérvét tekintve, a kisipar sokkal messzebbmenőleg van érdekelve, vagy legalább is az intézkedések következményeiben súlyosabban

van érintve, mint a tőkés vállalkozás, illetve a nagyipar. A kis vállalatok gyöngeségét tehát nem szabad szem elől téveszteni, mikor megakarjuk állapítani, mily határig kell és lehetséges ezek rovására engedményeket nyújtani a maga gazdasági érdekeiért küzdő munkásosztálynak.

Az egyenlő elbánás elvéről előírt, de az egyik féltyulsosan érintő, a másik felet pedig kevésbé feszélyező kötelezettségeket az érvényesülések értéke tekintetében valamiképp egyenlőíteni kellene. Erre egyik alkalmas mód volna, ha a munkaadók súlyos károsításával járó rosszindulatú szerződésesség esetében a kártéris kötelezettségének meg nem felelő, vagy egyébként is bűnös alkalmazott, illetve a munkaadó elzárással is sújtható legyen, mert e nélkül a tervezet tilalmainak igazi szankciója nem lenne.

A hegyre vagy a hegy mögé. Apponyi

Albert gróf közoktatásügyi miniszter és nemzetvezér minden erejét megfeszíti annak a bebizonyítására, hogy a szatmári fegyverlerakás után kezdődött az igaz kuruckorszak és a nemzeti tábor jelenlegi nagyszerű lezárulása: a haza függetlenségének kérdőpontja. Bár a többi kurucal egyetlenben egész, sereg békát nyellett le vele Bécs, fölemelt kvótát, rossz megvezetést, császárjubiläumot és jubileumi keresztet, azért fűlemle hangokat hallat. Minden beszéde a hanyatlás himnuszosa, a legurulás apatheozusa, a korhadás istenítése. Senki sem tudja jobban, mint ő, hogy szóval kell tartani ezt az országot, akkor minden rendben van, a cím, a jelszó, a hasonlat, a metafora, a csatakiállítás: ez a döntő. Ki bánja a lényegyet? A felvágatlan könyvek hazájában az a fő, hogy a könyvnek jó címe és jó kritikája legyen. A könyvet úgyse olvassa senki. Megvan hát a cím: nemzeti politika, kuruc restauráció, függetlenségi uralom. Megvan a kritika és: a jól vezetett sajtó és parlament helyeslő körében. A kongó üresség, a semmi, a terméketlenség és hanyatlás politikája így nyugodtan indulhat útjára.

Azt mondják, hogy a függetlenségi párt lefelé gurul a lejtőn. Apponyi megcáfolja. Ő-Budán egyszerűen kideríti, hogy a párt a lejtőn — fölfelé gurul. A terroristák idejében miért is ne lehetne ezt hirdetni? Zsigmond császár a konstanci szalmot kimondta, hogy az uralkodó fölül van a grammatikán. Ennyi a nemzeti hősök virágának kevés. A kuruc tábor fölül van a fizikan is — fölfelé gurul. Végtere is a parlamentben megvan erre a többség, sőt ha kell, kimondják azt is, hogy a Duna nem Bécsből folyik Budapest felé, hanem megfordítva. Hogy tényleg nem így van: az mindég. A fő, a lényeges az elv.

De Apponyi egy hasonlatnál meg nem áll. A hegymászók kérdése tovább izgatja elméjét. Még Ő-Budán fölfelé gurult a lejtőn, a múlt napokban, párthive egy beszámolóján már nem megy a kőrivel (az ő szavai) a meredeknek, hanem inkább a kerülő úton a kanyarodik lassan, de biztosan fölfelé. A függetlenségi párt mai politikája Apponyi szerint abban különbözik a régítől, hogy nem mennek már neki a meredeknek, ahonnan lepotyognának. Kár volna az a kőrökért; mondja a gróf.

Minck sietni? A jól megcsinált kanyargó hegyi úton valamikor, tudj isten mikor, de biztosan feljutunk a függetlenség hegyének tetejére.

Ime a rettenetes erőlködés, hogy megmentse a látszatot, a címet, a jelszót. A valóság az, hogy a függetlenségi párt programjának egyetlen pontját sem képes megvalósítani. Ha meglesz a fűző, még a függetlenségi címet is kénytelen lesz letenni és a legnagyobb engedmény, amit remélhet, az leendő, hogy az új párt 48-as alkotmány programját címet kap. Ezt is fölfelé úgy togodtatják el, hogy nem jelent semmit, mert hiszen a 48-as alkotmány alapján állunk; de lefelé azt kúrtólik majd, hogy mindenki 48-as lett, maga a király is belépett Kosuthék közé. A függetlenségi cím eltűnésén így ugranak át. Így leplezik a közjogi program bukását.

Az óvatos haladás, a lejtőn való fölfelé gurulás a kerülő úton csakhamar megmászás sohasem volt függetlenségi politika. Ezt — ők hirdették — 1867. óta a szabadelvű párt csinálta. A szabadelvű párt és Apponyi akkori politikája között csak a sújtás volt a különbség. Ez a különbség is elenyészett, midőn Széll Kálmán alatt belépett a szabadelvű pártba. Bement a pártba, most már világos, hogy azt a kevés szabadelvűséget is megölte, ami megvolt a pártban. Most meg a függetlenségi pártot boldogította, hogy a barokk csináljon közjogi programjából és bevonulásával itt is halálos csepést mérjen a szabadelvű irányra.

Apponyi számára nem volt nagy áldozat a lezserelés. Ő sohasem volt felszerelve. Sovány kis prógramja egy-két esztendőre szűk, hogy útjában ne legyen. Olvadások előtt, minden pillanatban beolvadásra kész vezéralak volt ő a magyar politikában. A jelenlegi függetlenségi politika tehát függetlenséginek olyan, amilyen volt teljesen életében Apponyi Albert gróf.

Nem guult itt a lejtőn fölfelé a nemzet, nem is haladunk a függetlenség felé. Csak egyszerűen az történt, hogy a szabadelvű pártot megsemmisítették, azt ígérve, hogy nemzeti diadalokat aratnak romjaiban. A vállalkozás kudarcra végződött. A Burg ostroma nem sikerült és akkor a koalíció szépen, alázatosan, meghajoltan becsúszott egy hátsó ajtón és fölfelé gurult egy csédlépesőn a hatalomba. Csinálják az elkergetett szabadelvű párt politikáját, ezt közjogi tétérn még annyit sem érnek el, mint ez. Idehaza pedig terjesztik a klerikalizmust és körülbástyázzák a konzervatív osztályuralmat. És ha Apponyi azt mondja, hogy ő sohasem bízott annyira a nemzet jövőjében, mint most, ez a virág-nyelvből magyarra fordítva azt jelenti, hogy soha a klerikalizmus szénsája nem volt olyan rendben Magyarországon, mint most.

A nemzeti jelszó, a kuruckodás horta össze a konzervatív tábor, melynek mi, szabadelvűek és radikális érzelműek, olyan rettenetes balekjei voltunk. Ezt a jelszót ezt a címet kell tehát erőnek-erővel fenntartani. És hogy a súlyedést ne lássák, azért kell beszélni a többséggel a fizikát és gurulni a lejtőn fölfelé. A hazát a lándóan veszélyben kell látni, ki kell festeni az ellenkoalíció hazául borsalmait, mintha ilyenről valaha komolyan szó lehetne és mintha akadna olyan bolond, aki a sült klerikalizmus nemzetiségi atyafakkal akarná meg-

dönteni a konzervatív klerikalizmus tábor. De minden jó arra, hogy vakuljon a magyar és amíg az hiszi, hogy a lejtőn fölfelé gurul a hegyre, addig az ultramontanok szépen elvezetik a — hegy mögé.

Városi közgyűlés.

Szentes város ama nagy érdekeihez viszonyítva, melyek a f. hó 7-re összehívott rendes közgyűlés tárgyszorozatán voltak, megfelelő tekintélyes számban is jelentek meg a városatyák, úgy, hogy ez a leglátogatottabb közgyűlésünk egyike volt, bár még korántsem olyan látogatott, mint amilyenek például városi közgyűléseink csak egy irnoki állás betöltésekor is szoktak lenni, holott kétségtelen, hogy akár a téglatelep hasznosítása, akár a városfejlesztés kérdéseinek jóval nagyobb érdekei fűződnek a városnak, mint amekkora érdeke az, hogy ki töltsön be egy irnoki állást.

A közgyűlés lefolyásáról a következő tudósítás számol be:

Elnök: Mátyás Ferenc dr. polgármester a megjelentek üdvözlésével a gyűlést megnyitván, a részvét meleg hangján paratálja el az elhunyt Bálint Albert volt képviselőt s aztán bejelenti, hogy a tárgyszorozat kibocsátása után két ügy érkezett be: Gálffy Sándor sürgősségi indítványa arról, hogy a téglatelep hasznosításának kérdését, a képviselőtestület a városfejlesztés kérdését megelőzőleg tárgyalja, — ami fölött határozni az utóbbi pontnál lesz hivatott a közgyűlés; a másik a h. főkapitány előterjesztése, a rendőrelégység kiképzéséről, mely a tárgyszorozatba folytatónig felvetetik.

Miután erre a szabadságon levő Tassándy Antal dr. ügyész helyettesítésében Sathmáry Ede kérte fel a közgyűlés az ügyész tiszt ad hoc betöltésére, aki helyét a zöld asztalnál készségesen elfoglalta, Köblös Gábor jelentkezett szölessra, hogy két interpellációt adjon elő. Az egyik vonatkozott arra, hogy a nyáron szabadságon levő útszokat miért alkalmazták szabadságuk idején, napidij mellett, városi munkára; a másik arról szólt, hogy — egy általa meg nem nevezett tisztviselőt 6 óráig 9 órákor sem találta a hivatalban, holott a hivatalos óra 8-ór kezdődik és hogy az illető tisztviselő vele csak akkor kezdett emberképpen beszélni, mikor megtudta, hogy városi képviselővel van dolga.

Az előbbi kérdésre a gazd, tanácsnok adta meg a választ, hogy szabadságuk idején azért alkalmazták napidij mellett az útszokat, mert sürgősen olyan szakmunkát kellett végezteni, amiből hozza nem értő embereket nem állíthatnak. Bátfalvi Lajos helytelenítette ezt, mert ilyen esetben az alkalmazott közeget szabadság idejéig úgy kell beosztani, hogy a város halasztathatlan munkái hátrányt ne szenvedjenek. Miután azonban a tanácsnok erre azt a felvilágosítást adta, hogy az alkalmazás közgyűlési határozat alapján történt, a válnant egyhangulag tudomásul vették, valamint a polgármesternek a másik kérdésre adott azt a választ is, hogy az olyan panaszokkal legjobban ha akár Kőbölös Gábor, akár más nem a közgyűlésben hozakodik elő, hanem közvetlenül hozzá fordul, az egyének megnevezésével, hogy így a megtört lépéseket nyomban megtehesse.

Katérve a napirendre, a főgimnázium értesítő bemutatása kapcsán Szedő János indítványozta, hogy — amennyiben úgy ovaszt, hogy a gimnáziumból e tanévben számos beiratkozni akadó tanuló kintrekedt, tegyen a város sürgős előterjesztést a közoktatásügyi miniszterhez a gimnázium kibővítése iránt. Bugyri Antal főjegyző azon felvilágosító előterjesztése után azonban, hogy a parhuzamos osztály létesítésére az iskola igazgatója illetékes helyen mar tett sürgős előterjesztést. — Szedő János ezen indítványától elállt.

Ezután megválasztották az 1909. évi virilis képviselő névjegyzékét összeállító bi-

zottságot, — megalakították az ipartestület kérelmének méltánylásaival, a 12 tagu iparügyi bizottságot; tudomásul vették **Fekete** Demeternek a szegényügyi bizottsági tagságáról való lemondását és helyét **Gyula** Balintal töltötték be s helyeslők tudomásul véve a kereskedelmi miniszternek a vasúti csatlakozás tárgyában hozott döntő határozatát, — a városnépítés ügyének tárgyalása előtt, **Gálffy** Sándor sűrűségű indítványának egyhangu elfogadásával rátértek a téglatelep hasznosításának ügyére.

A tanács határozati javaslatát, mely arra szolgált, hogy elvben mondja ki a képviselőtestület a téglatelepnek hazi kezelésbe vételét: és erre vonatkozó részletes terv és költségvetés előterjesztésére utasítsa a tanácsot, valamint a gazdasági szakosztályt és az együttes külön javaslatát, mely szerint a képviselőtestület már most véglegesen határozza el a telep házi kezelésbe vételét és a szükséges beruházásokra és üzleti forgó tőkére 86000 korona hitel szavazzon meg, — **Kalpagos** Szabó Imre gazd, tanácsnok ismertette sok alapossgal és annak a hangsúlyozásával, hogy az általa bemutatott tanulmányai alapján, a teleplnek líly módon való hasznosításával biztos évi 8000 korona bevételre lesz a városnak, a mai 1300—1400 korona bérösszeg helyett.

Szeder János a gazd. szakosztályt javaslatát ajánlja elfogadásra, mely érettségig tartó megfontolás és a tanácsnoktanulmány eredményének gondos mérlegelése alapján kívánja a kérdést gyökeresen megoldani.

Bugy Antal főjegyző a tanácsban is elfoglalt ellentétes álláspontját indokolta meg kimerítő alapossgal s fentartotta ellenzetét, mely szerint nem zárkózik ugyan el az elől, hogy a telep eredeti rendeltetésének visszaadását, de csak szakértői vélemények kikérése alapján készült részletes kiviteli és költségvetés alapján, melynek elkészítésével a tanács biznák meg s ha ez alapján a hazi kezelés nem mutatkozik rentábilisnak, a téglacégetés céljaira való bérbeadás mellett döntson majdán a közgyűlés.

Balogh János arra tesz megokolt indítványt, hogy a tanács a kérdés tanulmányozásával, részletes kiviteli üzemi és költségterv kidolgozásával és bemutatásával bízzák meg, ezt hozzá rövid idő alatt a közgyűlés elé és csak ekkor döntson a képviselőtestület, ez adatok teljes ismeretében, a hazi kezelés újra kezdése, vagy nem kezdése fölött.

Rácz István, a kérdés eldöntése előtt azt is megvizsgáltani javasolja, — milyen mértékben alkalmas a telep téglaverés céljaira.

Fekete Márton higgadt, tárgyilagos és meggyőző beszédének hatására alatt, mely szerint **Balogh** János indítványa alapján volna a tanács a kérdésben való eljárásra utasítandó ügy, hogy a végzett tanulmányok eredménye, valamint a tervezetek is okosozottatvan, előzően a képviselők közt kiesszátának, végre szavazásra került a kérdés, melynek 98 szóval, 8 ellen, a közgyűlés **Balogh** János és **Fekete** Márton együttes indítványát fogadta el.

A városnépítés ügyét **Bugy** Antal terjesztette elő, a tanács és az építő bizottság javaslatának kimerítő indokolásával, mely szerint a miniszter által adott 40000 korona keretében, a korábbi vállalat ajánlatok épésében tartása mellett, határozza el a közgyűlés a városnépítés kivitelét.

Csúcs Lajos az ügynek a napirendről levételét, **Füst** István és **Lajos** az építés vállalatba adására újabb versenytárgyalás kérését indítványozta. **Szed**er János elfogadja a tanácsi javaslatot, csak a gazdasági épületeknek a városnépítés udvarán való elhelyezése ellen vannak aggályai és így nem zárkózik el új vállalat versenytárgyalás elrendelésétől abban a reményben, hogy az így esetleg mutatkozó megtakarítások elérhetővé tennék a gazdasági udvar különhelyezését.

Fekete Márton nem szeretné, hogy ezt az évtérdeke óta vajdó ügyet, az indítványok elfogadásával visszalökjék ismét a kúnduló pontjához és ezzel beláthatatlan időre

újból elődazzák a városnépítés immár égetően sűrűs megoldásra szoruló ügyét, — mig **Köb** István Gábor igenis elülről kezdené a dolgot és nem is oda építené a városnépítést, ahova tervezték, hanem meghagyná a Jurensak udvarát a mai állapotában.

Bánfalvi Lajos, ramutavta arra, hogy a **Füst** István és **Lajos**-féle indítványok elfogadásával, mely egy már meglévő versenytárgyalási eredményt megsemmisítésével, új versenyt hirdetést esikarta ki a közgyűlésről, hányszor milyen busás tandíjakat fissett már a város, — óva int ilyenek ismétlésétől és a tanácsi javaslat elfogadását ajánlja, azzal, hogy vagyoni felelősség kérdéséről lévén szó, ez ügyben névszerinti szavazással döntsenek. **Székely** József, **Fekete** Demeter, majd **Fekete** Márton újabb felmérésére után végre a közgyűlés, névszerinti szavazással 68 szavazattal 60 ellen a tanács javaslatát fogadta el.

Déli félegyre járt ezen eredmény kihirdetésekor az idő, miért is a polgármester a közgyűlést felügyelteszte, a folytatálgos tanácskozás idejét délután 3 órára tűzte ki.

A délutáni folytatálgos közgyűlés legfontosabb ügye a javadalmi tisztségre vonatkozó tanácsi javaslat és szabályrendelet volt, melyet a közgyűlés, a fölmerült változás módosító indítványok elvetésével, változatlanul elfogadott.

Ismételtelen elutasította a közgyűlés végkielégítés iránti kérelmével **Székely** István volt adóügyi tanácsnokot; elutasította továbbá a gard. egyesület beadványát, melyben csikóidjász céljaira 200 korona kiutalást kérte, Dunaháti Mészáros Ferencnek a menházi élelmészeti díjakra vonatkozó kérelmet, Kirják Árpád azt a kérelmét, hogy a Széchenyi-eszardát árverés mellőlésével adják neki bérbe és a h. főkapitánynak a rendőrlényegység kiképzésére vonatkozó előterjesztését. Ellenben teljesítve Verab György békényi eszardabérli kérelmét, nevezettet a bérletből föloldotta.

A közgyűlés délután fél 6 órakor ért véget.

Ujdonságok.

Szentes, 1908. szeptember 10.

— A király és a plurális választói jog. Politikai körökben úgy hírlék, hogy **Andrássy** Gyula gróf belügyminiszteri már a képviselőház szeptember egy-két napos összehívására alkalmából benyújtja majd a választói reformról szóló javaslatát. Ez azonban nem egészen bizonyos, mert hiszen a királyi előterjesztés még hiányzik. Amint értesülünk, a plurális választói jog dögében a végső döntést az uralkodó alkalmasint Budapesten fogja meghozni és így az ó szavától is függ, hogy a reformtervezet mikor kerülhet a Ház asztalára. Az sines tehát kívánva, hogy a javaslat beterveztése ismét kitölődik és októberre marad, különösen ha a kormánytól a választói joggal junktimba hozott katonai kérdés most elintéztet nem nyerne.

— Szülői értekezletek főgimnáziumban. A közoktatásügyi minisztériumnak augusztus hó 21-én 90258 sz. a rendelete köteleességévé teszi az igazgató és a tanári karnak, hogy a tanulók vallásérkösi nevelése és tanulmányi előmenetelének biztosítása érdekében a szülőikkel és ezek képviselőivel az értekezlet állandóan tartásán fón és a szülőket tanácsadással, felvilágosítással támogassák. Ennek keresztülvitele végett örendeli, hogy az igazgató gondoskodjék helyiségről vagy szobáról, ahol a tanárok a hozzájuk forduló szülőket fogadhatják és velük a tanulókat illető ügyekről tanácskozhatnak. Elrendeli továbbá azt is, hogy e célból bizonyos napokat és

órákat tűzön ki a tanári kar, a mikor velük feltétlenül találkozhatnak a szülők. Ezen órák megállapítása a fogadószoba ajtaján kifüggesztendő. Magától értetődik, hogy a tanárok nemcsak ezekben az órákban tartoznak a tanácsot kérő szülőknél rendelkezésére állani, hanem minden időben, a mikor az iskola épületben tartózkodnak és hivatalosan elfoglalva nincsenek. Egyben pedig figyelemzteni a miniszter az igazgatót és tanárokat, hogy ezentúl a gyermekeik érdekében hozzájuk forduló szülőket lakásukon ne fogadják és viszont tanácsadás végett ók se keressék fel a szülőket otthonukban. Azt hisszük, hogy ezen rendelkezése a minisztériumnak a szülők között általános megelégedést fog kelleni, mert ez által megszűnik az a félszeg állapot, hogy a tanuló lelki világát fejlődő jellemüket, holmi ellenőrző füzetekkel már gyermekkorukban megmértelvezték, csalásra és hamisításra szoktassák és a mellett a szülőket folyton bosszantsák — ok nélkül.

— Az országos munkás-biztosító törvény ellen. Az építő iparosok országos szövetségének kezdeményezésére, az építő iparosok szentesi szakszervezete a mult napokban értekezletre hívta össze a helybeli iparosokat és kereskedőket az országos munkásbiztosító törvény elviseletlenül súlyos terheket rájuk rozó intézkedéssel ellen való állásfoglalás megbeszélése céljából. Az értekezlet elé, melyen számos iparos és kereskedő vett részt, az azt összehívó szakszervezeti elnökség semmi konkrét indítványt a sérelmes törvény esetleges módosítására nem terjesztett és így az értekezlet, hosszas eszmecsere után azt határozta el, hogy egy újabb nagyrterkezet összehívására az ipartestület és a kereskedő egyeslet elnökeket kéri fel, egyben a helyi sajtót is felkérve, hogy a fontos ügy iránt az érdeklődést ébren tartsa. A szakszervezet elnöksége az értekezlet ezt a határozatot már végrehajtotta s ennek alapján **Rácz** Zsigmond ipartestületi és **Bánfalvi** Lajos kereskedőegyleti elnök, tegnapi tanácskozásukban abban állapodtak meg, hogy az iparosokat és kereskedőket az ipartestületi ház nagyterembe f. hó 29-én délelőtt 9 órára hívják össze nagyrterkezetre, mely elé konkrét javaslatot terjesztenek.

— A trónörökös Pusztaszeren. **Ferenc** Ferdinánd trónörökös, mint egyszer már megirtuk, az őszszel vendége lesz **Pálavici** Sándor őgrófnak, a pusztaszeri kastélyban. Az őzi nagy vadászatra érkező trónörökös tiszteltetere a pusztaszeri kastélyt teljesen átalakítják s az őgróf és neje személyesen vezetik az előkészületeket.

— A néppárt a főzli ellen. A 67-es néppárt keresztény szocialista része nem hive a fúzlonak és nem hájlandó az ó külön programját föladni. Érdekes és jellemző a kis klerikális táborra az az interjú, amely a néppárt egy kiváló tagjával egy ságrábi lapban megjelent. A politikus nyilatkozata főbb vonásában a következő: — A néppárt a függetlenség párttal soha sem fog fúzióba menni. A néppárt nagyon óhajta a meg egyezés a horvátokkal és a magyarországi nemzetiségiekkel. Igen kívánatos volna, ha a horvátországi klerikális elemek közelednének a néppárthoz, mert így együtt sok jót lehetne cselekedni a magyar-horvát meggyezés kérdé-

sében. — A jelszó áll a férfiaké, aki így egy-kettőre elintézné parázs klerikálizáló hazárdulással a fúzió kérdését, ezzel nem elégszik meg, hanem egyáltalán frontot is esőnél az általa is támogatott koalíciós uralomnak. — Különböző is, — mondja — az én nézetem az, hogy a megegyezés a magyarok és horvátok között csak akkor fog létesülhetni, hogy ha úgy Magyar, mint Horvátországban más személyek fognak a kormány élén állani.

Iparostanfolyamok. Márius hónap egyik vasárnapi délutánján együtt iszogattak, szívrostak a sándorvali legények a Csirké féle korcsmában. Estefelére a fejekbe szállt már a borgőz, dagatak az öklök. Az egyik legény: Győri István valamit atarólt a szomszédos asztalnál danolókhoz, azok gorbombá válasszoltak Győrinek. S mert ez esőnésségre intette a gorbombákat, három legény: Gál Sándor, Magyar Mihály és Tápai József átmentek Győri asztalához és rákiáltottak: — Fogd be a lepényesőt! — A megtámadott legény bolond részegnek nevezte őket, erre azok tres üvegeket kaptak föl és véresre verték; mindaddig ütötték Győri Istvánt, amíg eszmélet nélkül bukkott az asztal alá. Sőt Gál Sándor még bieskával is megszurta a szerencsétlen embert. Győri három hétig fektűt betegem. A szegedi törvényték most vonta ezért felelősségre a három legényt, akik azzal védekeztek, hogy részegek voltak, de arra emlékeztek, hogy Győrit Gál Sándor bieskázta meg. A törvényték Gál Sándort nyolc havi, Magyar Mihályt és Tápai Józsefet fél fél évi börtönrre ítélte.

Kit ütöttek? Közgügyi tudósításunkban beszámoltunk azzal is, hogy a képviselőtestület elutasította a csongrádmegyei gazdasági egyesület azt a kérelmét, hogy az egyesület által Szentesen rendezett eskődíjazás céljaira 200 koronát szavazzon meg, amit az egyesület, mint eddig minden évben, ezúttal is szentesi törkövök kiszáradt buzdítására akart fordítani, hogy a jóságtenyésztés emelésén iparkodjanak közrehatni. A képviselőtestületnek az a többsége, mely a kérelmet elutasítására szavazott, persze, most titkos gyönyörrel azt hiszi, hogy ezzel ime sikerült neki jó nagyot útni a — gazdasági egyesületen. Pedig hat nagyot tévednek ezek a jámborok. A gazdasági egyesületre magára egészen közönyös az, hogy Szentes ad-e pénzt jóságdíjazásra és ezzel fordít-e gondot a jóságtenyésztés elősegítésére, — ami különben kötelessége volna — vagy nem? Legfőbb az történik, hogy a eskődíjazásról lemarad Szentes város díja. Hanem igen is jól ütöttek az illető városatyák a szentesi kisgazdákon, akik ösztönzésre e díjak kiadására szolgálnak és — a szentesi jóságtenyésztés különben se virágzó ügyén.

A takarmányhiány enyhítése. Darányi Ignác földművelési miniszter legközelebb — mint értesülünk — az összes vármegyei gazdasági egyesületeket értesíteni fogja arról, hogy hajlandó a takarmányhiány által érintett vidékeken rendelkezésre álló szarvasmarha tenyésztés anyagából eszközölt vásárlásokról, soknál, az egyes vásárlók javára, a mezőgazdasági testületeknek a beszerzési ár tiz százalékát az államkincstár terhére átengedni. Kölcsönnek ilyen vásárlásoknál nem lesz helye.

Hova lett a sárga csikó? László József kisteleki gazda egyik hajnalban arra ébredt, hogy az egyik saját nevelésű csikója: a Sarga, eltűnt, mint a mesében tartos paripa. László egy ideig kerengkedett, a gyermekei elcsikázták a Sargát: s oda

van a Sarga. De mégis megkerült. László József megtudta, hogy a csikót Kovács János kisteleki bérselegény kötötte el. Kovács a csendőrök előtt beismerte hogy az ezerkoronás csikót ő szöktette ki az istállóból, sőt már el is adta — negyven koronáért. Így a Sarga megkerült, de László följelentette Kovács Jánost a csikólopásért. A szegedi törvényték két hónap fogsárra ítélte ezért a bérselegényt, aki az ítéletben megnyugodva, kijelentette, hogy soha életében nem lop többé csikót.

Iparostanfolyamok a vidéki városokban. A Technológiai Iparmúzeum különböző iparostanfolyamai között nagyjelentősége van az úgynevezett: mesteri tanfolyamoknak, a melyeken valóságos tökéletes kiképzésben részesülnek az illető iparos mesterek. A kiképzés elméleti és gyakorlati jellegű. Ezek közül a metertanfolyamot kitünően végzett iparosmesterek közül a Technológiai Iparmúzeum igazgatósága a nyár folyamán kilenc mestert delegált különböző vidéki városokba, ahol ezek tanfolyamot tartanak. Minden tanfolyamra húsz-húsz vidéki mestert vettek fel. A tanfolyamok még tartanak és azoknak fontosságáról, illetőleg eredményéről rövidesen meggyőződést fog szerezni a múzeum igazgatósága és ha beváltak ezek a tanfolyamok, akkor nagyobb számban fogják azokat allandósítani.

Gieszhübi vizet igyunk. Az abnormálisan rekkendő nyári hőségben nem lehetünk eléggé óvatosak az ivóvíz dolgában. Jégbe hűtött vizre szomjazunk, pedig tapasztalati tény, hogy ilyen rekkendő hőség idején, eltekintve attól, hogy könnyen gomor vagy bélkatarrist kaphatunk tőle, a jégbe hűtött viz inkább izazott, semmint hűsítő hatású. Kitűnő jó és minden nyári betegség ellen bevált preventív óvószert és hűsítőt azonban a természetes savanyú ásványvíz ezek közt is egyik legkitűnőbb, legegységesebb ital a gieszhübi víz, mely Szentesen, mindenkor friss tölésben Eisler Laos csemege és fűszerkereskedésében (Kossuth-ter) kapható.

A szamárköhögést

a gyermekek ezen ismert rémét a SCOTT-féle Emulsió minden esetben sikeresen gyógyítja. A SCOTT-féle Emulsió a legjobb szer gyenge, beteges gyermekek gyógyítására, kiknek gyorsan visszaadja a rózsás kerek arcukat.

Rendkívüli gyógy sikere és erősítő hatása abban lelő magyarázatát, hogy a legjobb, legtisztább és leghatásosabb anyagokból állítja össze, melyek a SCOTT-féle elhárás folytán izletes, könnyen emészthető Emulsióvá válnak.

SCOTT-féle Emulsió

Az Emulsió felnőtteknek s agoknak époly részben a SCOTT-féle jó és hatásos, mint gyermekeknek. XI. 4-1
Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.
Kapható a gyógyszerárakban.

Köszönetnyilvánítás.

A Malbisch Arumim egyet aug. 29-ik hangversenyén a következők voltak zivevecek felülvezetői: Szentesi lakorekpenzter, Fekete Marton Dr. Reis Samu, Dr. Matéffy Ferenc, Dr. Szedler F. János 10—10 kor.; Dr. Péter József 7 kor. 60 fill.; Kovács I. Dr. Weisz Henrik, Pirithy Matyas, Bane István, Alt Miksa 5—5 kor.; Ligdai Andor 4 kor.; Mohr Samuel, Csillag József 3—3 kor.; Förschner N., Schváb Kálmán, Pollák Géza, Hoffman Sándor, Beier Lipót, Hajnal Géza, Samud Béla, Dr. László Vilmos, Székely Ador, Weisz Zsigmond, Reis József, Schvariz Antal, Német Jenő, Sajó György, Simbó

Ignác, Ausländer Sándor, Dr. Eeseri Lajos, Bánfalvi Lajosné, Kovács Sándorné 2—2 kor. I. Abbafy László, Magyar Károly, Lövy Samu-muel, Schlözinger Andor, Rónai Lajos 1—1 kor. Ugy a felülvezetésekkért, mint a hangversenyen résztvevő hölgyeknek és uraknak az est sikere érdekében kifejtett fáradozásai-kért hálás köszönetet mond

a Rendező-bizottság.

Nyilttér.

Gazdák figyelmében.

Figyelmeztetjük a gazdaközönséget, hogy ha sertéseket nem mi általunk, hanem bárki más által miskaróltatunk szentesi emberrel, aki magát miskarólasra hirdeti és ajánlja, az illető miskaroló — mint ezt magunk is láttuk itt Szentesen, a malactartót ki ne vegye, mert abba a jószágba belepuztultak.

A mi általunk gyorsan és biztonságos végzett miskarólasoknál ugyanis nemcsak, hogy nem vesszük ki a malactartót, de ezt sértetlenül is hagyjuk s a miskarolás sikere bizonyos.

A miskarólótól pedig, mielőtt munkába fogna, okvetlenül kérjenek képesítési bizonyítványt, amilyennel mi rendelkezünk.

Stanik Ferenc

miskaroló

Kunszentmártoni lakos.

Felölös szerkesztő: B Á N F A L V I L A J O S .

Kiadótalajdonos: Szentés és Vidéke nyomda.

Szentés város polgármesterétől.

11729—1908. szám.

Figyeimeztetés.

Tapasztaltatott, hogy a város területén hízalók csempészett pálinkát árúsítanak,

Felhívatik a közönség, hogy a város területén hízalók pálinkaárúsókat a fogyasztási adóhivatálnál jelentse be s pálinkát csak az esetben vásároljon, ha az illető elárúsító a fogyasztási adóhivataltól árusítási engedélyjeggyel vannak ellátva és ezt felmutatják, mert aki be nem adóztott (csempészett) pálinkát vásárol, szigorúan fog büntetettini.

Szentésen, 1908. évi szeptember hó 9

Dr. Matéffy Ferenc

3—1 polgármester.

Egy jó forgalmú

fűszerüzlet
eladó esetleg haszon-
berbe kiadó.

B. vobet a Hádóhivatalban.